

Kirkon ammattien yhteinen ydinosaamiskuvaus

KIRKKOHALLITUS[†]

Kirkon ammattien ydinosaamiskuvaukset

Ydinosaamiskuvaukset kuvaavat koko ammattikunnan osaamista, ei yksilökohtaista osaamista. Ydinosaamiskuvaukset ovat siksi kattavia ja laaja-alaisia.

Kirkon ammattien ja erityistehtävien ydinosaaminen muodostuu sekä ammatillisesta ydinosaamisesta että kirkon ammattien yhteisestä ydinosaamisesta.

Ydinosaamiskuvausten sisällöllinen lähtökohta on kirkon missio.* Se on kirkon työn perusta ja pohja, josta kirkon erilaiset tehtävät saavat sisältönsä ja perustelunsa.

Piispainkokous hyväksyi papin ydinosaamiskuvauksen 18.5.2020 ja kirkkohallituksen täysistunto muut ydinosaamiskuvaukset 21.4.2020 sekä suntion ydinosaamiskuvauksen 22.2.2022. Verkkosivuston on tuottanut Kirkkohallitus.

* Kirkon ammattien ja erityistehtävien ydinosaamiselle keskeistä on kirkon missio (*Missio Dei*). Tätä kirkko toteuttaa kokonaisvaltaisesti: kohtaamalla, kutsumalla, palvelemalla ja kertomalla hyvästä sanomasta.

1. Yhteinen ydinosaminen
2. Lastenohjaaja
3. Varhaiskasvatuksen ohjaaja
4. Perheneuvoja
5. Oppilaitostyöntekijä
6. Vammais- ja viittomakielisen työn työntekijä
7. Diakonian viranhaltija
8. Suntio
9. Lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaaja
10. Nuorisotyönohjaaja
11. Sairaalapappi
12. Pappi
13. Kanttori

Tausta

Tässä dokumentissa kuvataan kirkon ammattien yhteistä ydinosaamista, joka yhdistää kirkon eri ammatteja ja kuvaa osaamista, jota tarvitaan erityisesti hengellisessä työssä.

Kirkon ammattien ydinosaaminen muodostuu sekä kirkon ammattitehtävien yhteisestä ydinosaamisesta että kullekin ammatille ominaisesta ydinosaamisesta. Ammattien ja erityistehtävien ydinosaamiskuvauksissa liitytään yhteiseen ydinosaamiseen kullekin ammatille ominaisella tavalla.

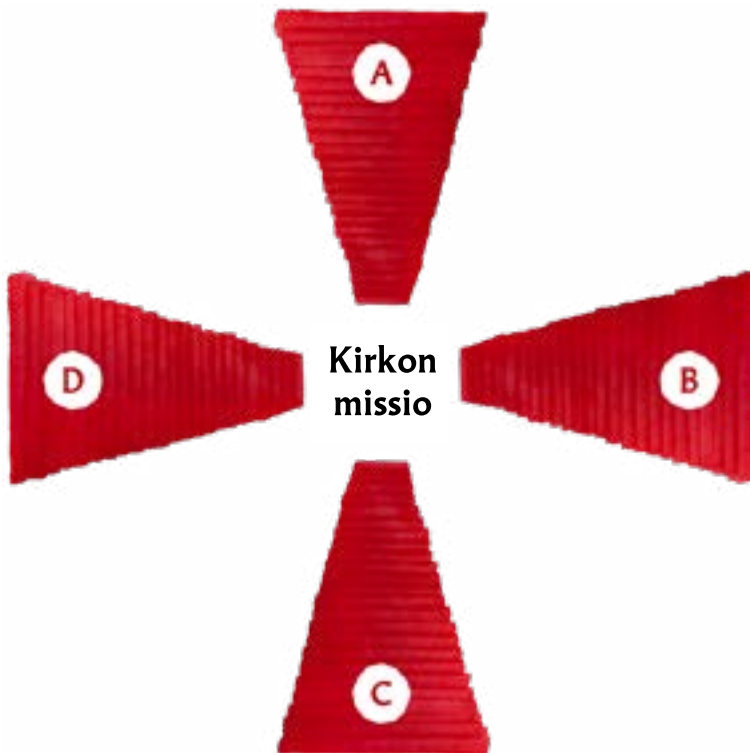
Ydinosaamisella tarkoitetaan tietoja, taitoja ja kykyjä, joita käytetään ja sovelletaan työn ammatillisissa konteksteissa.

Kirkon ammattien yhteiselle ydinosaamiselle keskeistä on kirkon missio, joka on teologisissa asiakirjoissa määritelty esimerkiksi seuraavasti: Jumalalla on kirkko oman missionsa toteuttamiseksi (*Missio Dei*). Siihen eli kolmiyhteisen Jumalan toimintaan maailmassa pohjautuu kirkon hengellinen perustehtävä.

Tätä kirkko toteuttaa kokonaisvaltaisesti: kohtaamalla, kutsumalla, palvelemalla ja kertomalla hyvästä sanomasta. Siihen sisältyy sosiaalieettinen vastuu, toimiminen heikoimpien kanssa ja puolesta sekä evankeliumin kertominen uskon syntymiseksi ja Jumalan kuvana kasvamiseksi. Ihmisellä on oikeus vastata evankeliumin kutsuun myöntävästi tai kieltävästi, ja tätä tulee aina kunnioittaa.

Kirkon missio muodostaa perustan kirkon erilaisille tehtäville ja ammattitehtävälle. Hengellisen perustehtävänsä mukaan kirkkoa voidaan kutsua myös arvoyhteisöksi, jonka ytimessä on usko Jumalaan, rakkaus lähimmäiseen sekä vastuu luomakuntaa kohtaan. Ammattien kulttuurista sisältöä opiskellaan jo kirkon hengellisen työn virkoihin tai tehtäviin johtavissa tutkinnoissa, minkä jälkeen osaaminen kehittyy työelämässä ja täydennyskoulutuksessa.

Kirkon ammattien yhteinen ydinosaaaminen on jäsennettävissä neljään alueeseen: vuorovaikutusosaaminen, teologinen ja arvo-osaaminen, työelämä- ja kehittämisosaaminen sekä toimintaympäristö- ja yhteisöosaaminen.

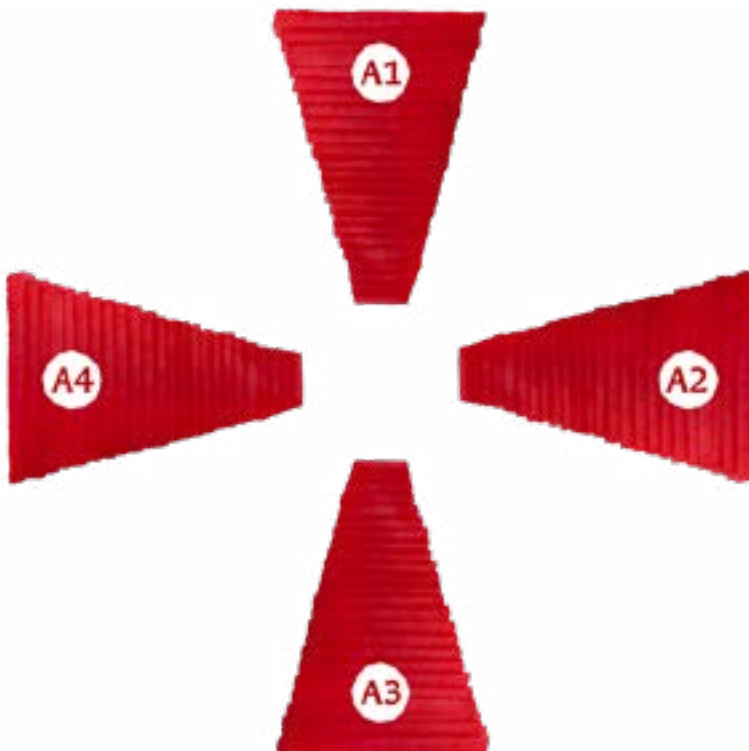

- A) Vuorovaikutusosaaminen**
- B) Teologinen ja arvo-osaaminen**
- C) Työelämä- ja kehittämisosaaminen**
- D) Toimintaympäristö- ja yhteisöosaaminen**

A) Vuorovaikutusosaaminen

Seurakunnan työtehtävissä tarvitaan vuorovaikutus- ja sosiaalisia taitoja eli läsnäolon kykyä, tunnetason vuorovaikutusta ja kiinnostusta toisesta ihmisestä. Vuorovaikutusosaaminen edellyttää, että työntekijä hyödyntää dialogisuuden, viestinnän sekä ohjauksen osaamistaan monipuolisesti ja tilannetaajuisesti.

Työntekijän ammatillisuutta on, että hän kehittää vuorovaikutusosaamistaan työn vaatimusten mukaan. Tämä edellyttää itse-tuntemusta sekä oman toiminnan ja sen vaikutusten tunnistamista. Vuorovaikutusosaaminen jakautuu neljään sisältöalueeseen.

- A1) Dialoginen vuorovaikutusosaaminen**
- A2) Digitaalinen vuorovaikutusosaaminen**
- A3) Ohjausosaaminen**
- A4) Viestintäosaaminen**

A1) Dialoginen vuorovaikutusosaaminen edellyttää

- kykyä kunnioittaa erilaisia näkemyksiä ja asenteita sekä taitoa rakentaa vuorovaikutuksen ja dialogin ilmapiiriä yksilöiden, ryhmän ja yhteisön välillä
- taitoa kuunnella, käydä ja tukea kirkollista ja uskonnollista keskustelua seurakunnassa, kirkossa ja yhteiskunnassa luterilaisen arvopohjan mukaisesti
- taitoa käyttää erilaisia ammatillisen vuorovaikutuksen muotoja, kuten kunnioittava keskustelu, neuvottelu, sovittelu
- kykyä olla avoin ja läsnä tilanteissa ja osoittaa myötätuntoa (reagointiherkkyys, sensitiivisyys, tilannetaju)
- taitoa kohdata erilaisia kommunikointitapoja käyttäviä ihmisiä luontevasti
- taitoa ymmärrettävään ja selkeäkieliseen vuorovaikutukseen sekä sopivan kommunikaatiotavan valintaan.

A2) Digitaalinen vuorovaikutusosaaminen edellyttää

- taitoa hyödyntää yksilö- ja ryhmätasolla digitaalisia välineitä ja ohjausmenetelmiä.
- taitoa luoda saavutettavaa, oikea-aikaista, ajantasaista ja laadukasta verkkosisältöä
- kykyä ymmärtää digiviestinnän ja sosiaalisen median julkinen luonne ja sen vaikutukset siihen, mitä ja miten viestitään
- kykyä tunnistaa keskustelun sävyjä ja kulttuureja sekä ennaltaehkäistä osallisuutta estäviä ilmiöitä (esimerkiksi vihapuhe).

A3) Ohjausosaaminen edellyttää

- taitoa tunnistaa yksilön, ryhmän ja yhteisön kehitysvaiheita, tarpeita ja voimavaroja
- kykyä inspiroida, innostaa, valmentaa ja ohjata kaikenikäisiä osallistujia ja toimijoita
- taitoa perehdyttää, ohjata ja kouluttaa seurakuntalaisia ja toimintaan osallistuvia vastuutehtäviin
- taitoa käyttää erilaisia ohjauksen tapoja
- taitoa ottaa puheeksi vaikeita tai huolta aiheuttavia asioita kannustavalla ja rohkaisevalla tavalla.

A4) Viestintäosaaminen edellyttää

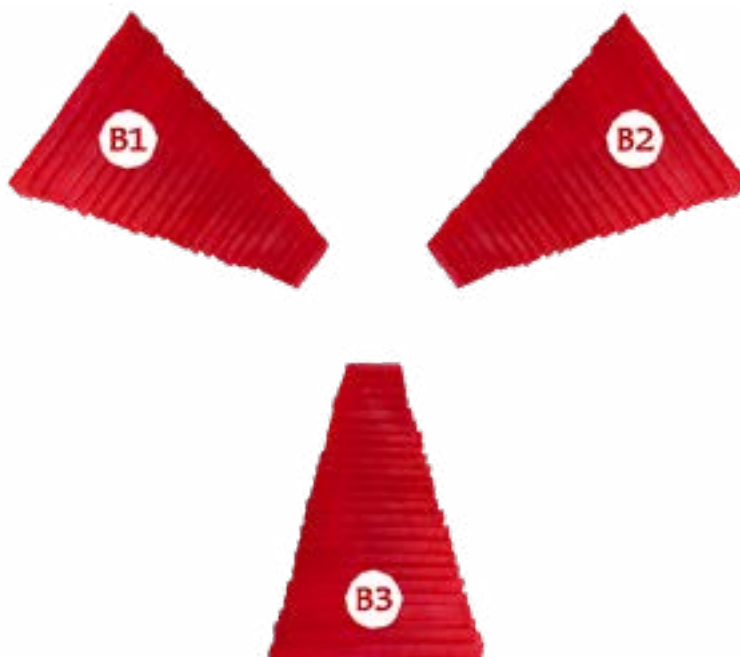
- taitoa hahmottaa roolinsa ja vastuunsa kirkon viestijänä
- taitoa toimia viestinnässä avoimesti, arvopohjaisesti ja totuudellisesti
- taitoa ilmaista kirkon sanoman ja viestittävän ilmiön ydin selkeällä tavalla
- taitoa hyödyntää dokumentoinnissa eri välineitä
- taitoa markkinoida toimintaa tarkoituksenmukaisesti.

B) Teologinen ja arvo-osaaminen

Teologinen osaaminen edellyttää työntekijältä tietoa kristillisestä ja luterilaisesta teologiasta sekä kykyä tulkita sitä. Työntekijältä edellytetään sitoutumista kirkon hengelliseen perustehtävään, uskoon ja elämään sekä avoimuutta kohdata erilaisia katsomuksia, vakaumuksia ja uskontoja edustavia ihmisiä. Kirkon arvojen tunteminen ja sitoutuminen niiden mukaiseen toimintaan näkyy työssä. Kysymys on uskosta Jumalaan, rakkaudesta lähimmäiseen sekä vastuusta luomakuntaa kohtaan.

Teologinen ja arvo-osaaminen jakautuu kolmeen sisältöalueeseen.

B1) Arvo-osaaminen

B2) Kristillisen uskon tulkintaosaaminen

B3) Kirkon perustehtävän (missio) mukainen osaaminen

B1) Arvo-osaaminen edellyttää

- kykyä asettua lähimmäisen asemaan sekä tunnistaa elämän monimuotoisuus ja jokaisen ihmisen arvo
- kykyä tunnistaa ja kunnioittaa toisen ihmisen rajoja
- taitoa edistää lähimmäisenrakkautta, oikeudenmukaisuutta, rauhaa ja taitoa toimia luomakunnan parhaaksi
- taitoa tunnistaa ja käsitellä yksilöä ja yhteisöjä koskevia eettisiä kysymyksiä
- aitoa toimia ammattieettisten periaatteiden mukaan.

B2) Kristillisen uskon tulkintaosaaminen edellyttää

- kykyä käyttää kristittyinä elämisen perustana Raamatun opetusta, rukousta, jumalanpalvelusta ja ehtoollista
- kykyä tunnistaa oman teologisen ajattelun lähtökohdat sekä taitoa suhteuttaa ne kirkon arvoperustaan ja seurakunnan tehtävään
- taitoa tulkita Raamattua ja kirkon opetusta erilaisilla menetelmillä ja työtavoilla
- taitoa tukea ja ohjata ihmisiä teologisissa, elämän merkityksellisyyden ja spiritualiteetin kysymyksissä
- taitoa käyttää työssä jumalanpalveluselämän, musiikin, diakonian, sielunhoidon ja kirkon kasvatuksen perusosaamista ja syventää sitä työtehtävien mukaisesti
- taitoa hyödyntää kristikunnan teologista monimuotoisuutta.

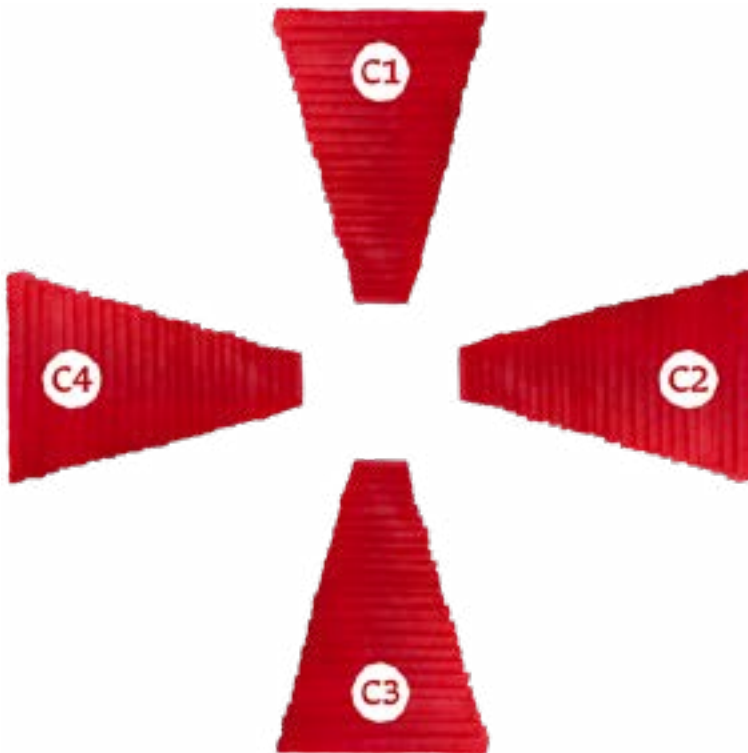
B3) Kirkon perustehtävän (missio) mukainen osaaminen edellyttää

- kykyä tunnistaa itsessä kirkon työntekijän identiteetti
- kykyä kristinuskon todeksi elämiseen ja taitoa rohkaista seurakuntalaisia elämään kristittyinä
- taitoa toimia lähimmäisenrakkautta edistämiseksi sekä köyhien, osattomien ja syrjäytyneiden puolesta
- taitoa toimia luontevasti kristittyinä ekumeenisessa, moni-uskontoisessa ja -kulttuurisessa ympäristössä
- taitoa tunnistaa muut uskonnot ja katsomukset, niiden ominaispiirteet ja ilmenemismuodot
- taitoa huomioida kulttuurisen taustan merkitys ja kohdata kunnioittavasti muiden uskontojen ja katsomusten edustajia.

C) Toimintaympäristö- ja yhteisöosaaminen

Seurakunnassa tehdään työtä keskellä inhimillisen elämän erilaisia tilanteita. Työ perustuu kumppanuudelle, luottamukselle ja yhteistyölle eri organisaatioiden, yhteisöjen ja verkostojen kanssa.

Ihminen on osa moninaista luomakunnan keskinäisten riippuvuuksien verkostoa. Ihmiskuntaa koskettaa yhä enemmän tarve muuttaa elämäntapoja tavalla, jolla turvataan hyvät elämisen mahdollisuudet myös tuleville polville. Toimintaympäristö- ja yhteisöosaaminen jakautuu neljään sisältöalueeseen.

- C1) Kestävän kehityksen osaaminen**
- C2) Vaikuttamisosaaminen**
- C3) Verkosto-osaaminen**
- C4) Yhteisöosaaminen**

C1) Kestävän kehityksen osaaminen edellyttää

- kykyä hahmottaa ja jäsentää, miten kristillinen usko liittyy kestävän kehityksen periaatteiden toteuttamiseen
- kykyä tunnistaa kestävään kehitykseen liittyviä erilaisia asenteita
- taitoa hyödyntää kestävän kehityksen toimintamalleja elämäntavan kohtuullistamiseen
- taitoa edistää kirkon työntekijänä kestävää kehitystä yhteisöissä ja verkostoissa.

C2) Vaikuttamisosaaminen edellyttää

- kykyä tunnistaa oma rooli seurakunnan edustajana
- taitoa kartoittaa ja analysoida toimintaympäristöä sekä hyödyntää ajankohtaista tietoa
- taitoa kuulla seurakuntalaisia ja muita alueen asukkaita vaikuttamistoiminnan tavoitteiden määrittämiseksi sekä toimia yhdessä niiden suuntaisesti
- taitoa hyödyntää vaikuttamistoiminnan kanavia tarkoituksenmukaisesti (esimerkiksi henkilökohtainen kontakti, virallinen kannanotto, vaikuttamisryhmä, viestintä, some).

C3) Verkosto-osaaminen edellyttää

- kykyä toimia monialaisissa ja -ammattillisissa verkostoissa
- kykyä tukea rakentuvia kumppanuuksia, verkostoja ja yhteisiä foorumeita sekä sovittaa yhteen erilaisia tavoitteita yhdessä seurakuntalaisten kanssa.
- taitoa käyttää verkostojen resursseja tarkoituksenmukaisesti sekä hyödyntää verkostojen tuottamia ideoita ja tuotoksia
- taitoa edistää seurakunnan sisäisten ja sidosryhmien verkostojen yhteistyötä.

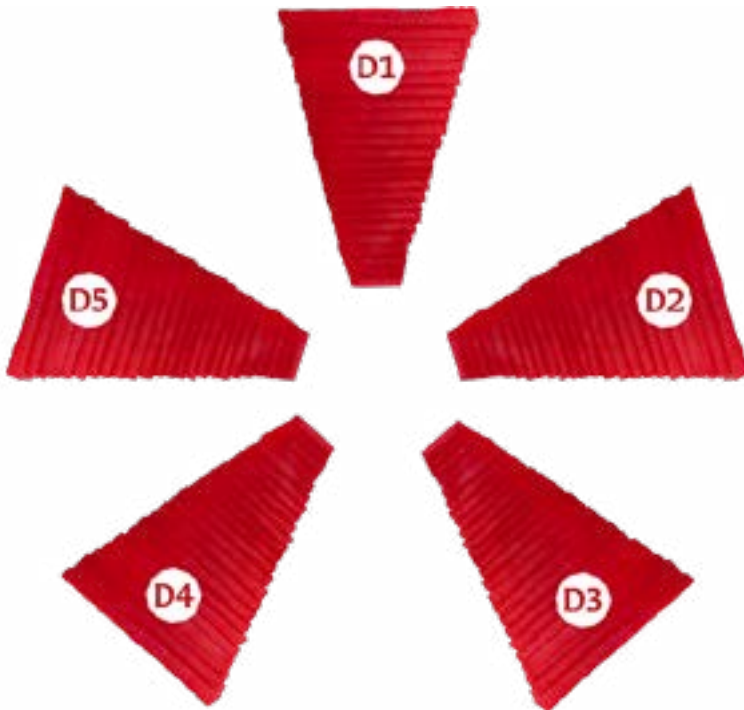
C4) Yhteisöosaaminen edellyttää

- taitoa tunnistaa ihmisten yhteenkuuluvuuden ja yhteisöön kuulumisen tarpeita
- kykyä havainnoida ja tunnistaa yhteisön toimintatapoja ja voimavaroja sekä kykyä rakentaa vastavuoroisuutta ja luottamusta
- taitoa toimia niin, että erilaisten ihmisten kokemus osallisuudestaan, toimijuudestaan ja omasta osaamisesta vahvistuu
- taitoa edistää merkityksellisten kokemusten muodostumista yhteisöissä
- kykyä hahmottaa oma rooli suhteessa seurakuntalaisiin, vapaaehtoistoimijoihin ja seurakunnan toimintaan osallistuviin sekä kykyä toimia yhteistyössä seurakunnan luottamushenkilöiden kanssa.

D) Työelämä- ja kehittämisosaaminen

Seurakunta on olemukseltaan tulevaisuuden ja toivon yhteisö, jolla on hengellinen perustehtävä. Työssä edellytetään kykyä elää muutoksessa sekä toimia monimuotoisissa ja jännitteisissä tilanteissa. Joissakin tilanteissa se voi tarkoittaa toiminnasta tai totutuista työtavoista luopumista, jotta uudelle tulee tilaa. Työyhteisön jäsenenä työntekijä tarvitsee taitoa jäsentää ja suhteuttaa työnsä seurakunnan strategiaan, tavoitteisiin ja toimintaan.

Työelämä- ja kehittämisosaaminen jakautuu viiteen sisältöalueeseen.

- D1) Hallinnon ja talouden osaaminen**
- D2) Kehittämisosaaminen**
- D3) Prosessi- ja johtajuusosaaminen**
- D4) Turvallisuusosaaminen**
- D5) Työyhteisöosaaminen**

D1) Hallinnon ja talouden osaaminen edellyttää

- taitoa tunnistaa seurakunnan ja kirkon päätöksentekojärjestelmä ja sen merkitys toiminnalle
- taitoa yhdistää tarvelähtöinen suunnittelu, strategiset tavoitteet ja resurssit
- kykyä ymmärtää seurakuntatalouden periaatteita sekä taitoa toimia vastuullisesti ja tehokkaasti talouden realiteettien pohjalta
- taitoa soveltaa säädöksiä ja ohjeita työtehtävissä
- taitoa toimia tietosuoja- ja vaitiolosäädösten mukaisesti sekä varmistaa toiminnassa mukana olevien yksityisyyden suojelu ja yhdenvertaisuus.

D2) Kehittämisoosaaminen edellyttää

- taitoa havainnoida kirkon sisäistä ja ulkoista toimintaympäristöä ja sen ilmiöitä sekä analysoida muutoksia, kehittämistarpeita ja tulevaisuuden kehityssuuntia
- kykyä edistää yhdessä seurakuntalaisten ja verkostojen kanssa luovuutta ja uuden löytymistä
- taitoa hahmottaa kehittämisen edellyttämä resurssitarve sekä suunnitella resurssien käyttöä
- taitoa tunnistaa omaa asiantuntijuutta ja osaamisen kehittämistarpeita sekä hankkia itselle uudenlaista osaamista
- taitoa arvostaa erilaista osaamista, kykyä oppia toisilta ja jakaa omaa osaamista.

D3) Prosessi- ja johtajuusosaaminen edellyttää

- taitoa huolehtia prosessien laadukkaasta etenemisestä ja osallistua johtajuuden toteutumiseen työyhteisössä, tiimissä tai työryhmässä
- taitoa suunnitella, toteuttaa ja arvioida prosesseja, projekteja ja hankkeita sekä taitoa hyödyntää tukipalveluja ja kumppanuuksia
- taitoa havainnoida vastuuseen, valtaan ja valtuuttamiseen liittyviä ilmiöitä
- taitoa erottaa omassa toiminnassa yksilön, ryhmän ja prosessin ohjaaminen
- taitoa reflektoida omaa ja ryhmän toimintaa prosessin aikana sekä sen jälkeen.

D4) Turvallisuusosaaminen edellyttää

- taitoa toimia päivittäisissä työtehtävissä turvallisuusohjeiden ja -suunnitelman mukaan
- kykyä tunnistaa työhyvinvoinnin tila ja tuen tarpeet sekä taitoa vahvistaa työhyvinvointia
- taitoa ennakoida, ehkäistä ja tunnistaa poikkeavat tilanteet ja kriisit sekä toimia kriisisuunnitelman vastuiden mukaan
- kykyä tunnistaa poikkeus- ja kriisitilanteisiin liittyvä osaaminen
- taitoa toimia saavutettavuuden, esteettömyyden ja turvallisen tilan periaatteiden mukaisesti.

D5) Työyhteisöosaaminen edellyttää

- taitoa jäsentää työnsä osaksi seurakunnan ja kirkon perustehtävää
- taitoa tehdä työtä tulevaisuussuuntautuneesti tavoitteellisesti ja kantaa vastuuta omasta ja muiden onnistumisesta
- taitoa suunnitella omaa työtä ja ajankäyttöä suhteessa työyhteisöön ja sen tehtäviin
- kykyä tehdä työtä yhdessä toisten työntekijöiden, seurakuntalaisten ja luottamushenkilöiden kanssa sekä taitoa toimia motivoivasti ja kannustavasti
- taitoa toimia työyhteisön rakentavana ja aktiivisena jäsenenä ja tuoda keskusteluun yhteiseen työhön liittyviä asioita
- kykyä huolehtia omasta työssä jaksamisesta ja työhyvinvoinnista.

KIRKKOHALLITUS[†]